

Kort

De fotograaf-filmmaker aan het woord

Iedereen voelt dat het klimaat op hol slaat en ik ben ervan overtuigd dat wij de oorzaak zijn. Maar de CO2-uitstoot en de gevolgen ervan zijn moeilijk in beeld te brengen. Was het maar zichtbaar zoals sommige andere rampen. Beelden overtuigen.

Klimaatverandering is een thema van de rijken. De anderen hebben niet eens een auto. Als je dag in dag uit moet proberen te overleven, ben je niet zo met de opwarming van de aarde bezig.

Als ik met mijn werk al aan politiek doe, dan is het in een eenvoudige vorm. Ik hunker niet naar stemmen. Ik hoef van niemand iets te verwachten. En dus heb ik het lef om mijn foto's vergezeld te laten gaan van ernstige, confronterende teksten. Ik neem mijn job au sérieux. En: ik neem mijn aanwezigheid op de aarde au sérieux.

Mijn belerende trekje om mensen op hun verantwoordelijkheden te wijzen, is te nemen of te laten. Ik kan het in elk geval niet laten.

De hemel die we met CO2 volpompen, is nog altijd prachtig

blauw, de zee ziet er nog altijd even mooi uit en het platteland is nog altijd even knallend groen. De opwarming is een van de langzame processen die je het minst goed kunt zien op foto's. Daarom zijn de commentaren bij onze foto's zo cruciaal. Wat mooi is, verbergt soms een erg kwalijke waarheid.

Ik word gegrepen door de breekbaarheid van het leven. Ik zie dat als een groot geheel. Het leven is de aarde én de mensen die er wonen.

Mijn engagement bestaat hierin: ik heb de obsessie van de behoefte om de mensen de wereld te tonen. En ik doe dat via schoonheid. Als ik er dan via die esthetische beelden in slaag om verder in te zoomen op het milieubewustzijn van de mensen, dan is dat aardig meegenomen.

Ik ben van nature een optimist. Pessimisme heeft geen enkele zin. Om voort te doen, om gewoon te leven, moet er altijd een sprankel hoop zijn.

We moeten redden wat er te redden valt. Ik wil geen aarde fotografieren vol struisvogels, vol mensen die hun kop in het zand steken. Dat zou toch geen gezicht zijn.

'Home' bekijken: uit of thuis

Waar kan u vandaag terecht om de documentaire *Home* van Yann Arthus-Bertrand te bekijken?

● **In de bioscoop:** wat Vlaanderen betreft, kan dat in Antwerpen (Metropolis), Brugge (Cinéma Lumière), Brussel (Kinopolis), Gent (Kinopolis) en Hasselt (Kinopolis). Er circuleren in België verschillende, al dan niet ondertitelde versies. Het Franse commentaar werd ingesproken door acteur Jacques Gamblin (op de dvd gebeurt dat door Yann Arthus-Bertrand zelf). Er is ook een Engelstalige commentaarversie met actrice Glenn Close en voor de Vlaamse dub werd beroep gedaan op Nic Balthazar.

● **op televisie:** vanavond om 22u40 bij ZBE

● **op dvd:** exclusief te koop bij Fnac. Een gewone dvd kost 4,99 euro. Voor de Blu-rayversie betaalt men 9,99 euro.

● **op het Internet:** via www.home-2009.com of via www.youtube.com/homeproject

● In de Fnac-vestiging in Antwerpen kan men nog tot 27 juni terecht voor een fototentoonstelling met een selectie van de spectaculaire luchtopnames uit *Home*. En wereldwijd komt er vanaf vandaag natuurlijk ook nog een gelijknamig fotoboek in omloop. De Nederlandstalige uitgave gebeurt door Lannoo Uitgeverij.

Reim voldoende om producent Denis Carot van Elzévir Films te overtuigen en ook nog regisseur-producent-distributeur Luc Besson, bekend van onder meer *Le Grand Bleu*, *Nikita* en *The Fifth Element*, die met zijn bedrijf EuropaCorp zowat de Franse versie van een grote Hollywoodstudio gerealiseerd heeft. Het was trouwens Besson die voor dit project de titel *Home* suggereerde.

Wonden van de overconsumptie

De synopsis was weliswaar kort, maar de essentie van *Home* kon dan ook makkelijk in een paar zinnen samengevat worden: de impact van de mens op de aarde is te groot geworden. De wonden die door onze overconsumptie geslagen worden, zijn vanuit de lucht makkelijk te zien. We bevinden ons op een kruispunt. Het is te laat voor pessimisme, maar het is wel dringend tijd om belangrijke beslissingen te nemen. De situatie is ernstig, maar niet hopeloos.

De documentaire *Home* bestaat integraal - en zo iets is nog nooit eerder gebeurd - uit

luchtbeelden, zonder interviews of archiefmateriaal. In totaal werden 488 uren beeldmateriaal verzameld, gedraaid met HD-camera's, gedurende 217 dagen, op 120 locaties verspreid over 54 landen. Voor de muziek deed Yann Arthus-Bertrand beroep op componist Armand Amar, onder meer bekend van *Indigènes* en die reeds eerder tekende voor de score bij de filmversie van *La terre vue du ciel*. Voor de commentaar tekst liet hij zich onder inspireren door het boek *State of the World* van de Amerikaanse milieuauteur Lester Brown en door allerlei alarmerende cijfers van gezaghebbende instellingen, zoals FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations), NASA en UNEP (United Nations Environment Programme). Enkele voorbeelden. Twintig procent van de wereldbevolking consumeert tachtig procent van de natuurlijke hulpbronnen van de planeet. Eén miljard mensen heeft geen toegang tot proper drinkwater. Meer dan vijftig procent van de graanhandel wereldwijd wordt gebruikt voor diervoer of biobrandstof.

De ijskap is veertig procent dunner dan veertig jaar geleden. Enzovoort, enzoverder.

onvermijdelijke uitstoot van CO₂. In dat verband deed Yann Arthus-Bertrand beroep op het indertijd, door hemzelf opgestarte Action Carbone-plan. De uitstoot werd berekend en dan gecompenseerd door geld te schenken aan allerlei projecten van propere en hernieuwbare energie. Maar Yann Arthus-Bertrand wou van *Home* niet zomaar een mooie film met een

belangrijke boodschap maken. Het moest ook een groot schaalig eco-evenement worden. *The greatest green event ever!* Vandaar de beslissing om de documentaire simultaan in meer dan honderd landen in wereldpremière te laten gaan. Op een erg symbolische dag, namelijk World Environment Day of Wereldmilieudag. En voor een zo groot mogelijk publiek, want *Home* kan vanaf vandaag zowel in de bioscoop als op televisie, zowel op dvd als op het internet bekeken worden. Om het grootst mogelijk publiek te bereiken, moest het volgens Yann Arthus-Bertrand ook zo goedkoop mogelijk kunnen. In de lijn van de talrijke gratis openluchttentoonstellingen die sinds acht jaar met de foto's van *La terre vue du ciel* georganiseerd worden. En die naar schatting al door zo'n 100 miljoen mensen bezocht werden. Yann Arthus-Bertrand wou daarom geen copyright laten gelden op *Home* en dus kan de film bij voorbeeld gratis op het internet bekeken en verspreid worden. Voor televisie hoeft men sowieso een kaartje te betalen en de dvd wordt voor een prikje (4,99 euro) te koop aangeboden. Aan de bioscoopkassa moet men weliswaar

De wonden die door onze overconsumptie geslagen worden, zie je gemakkelijk vanuit de lucht. We bevinden ons op een kruispunt

echt nieuws is dat allemaal niet, leuk nieuws nog veel minder, maar herhalend kan nuttig en dit geval zeker ook nodig zijn. Met helikopters de lucht ingaan, zelfs om beelden te draaien voor een ecologische documentaire, zorgde natuurlijk voor de

Kim

Vier Plantin Moretusprijsen voor Luc Derycke

BRUSSEL ● In Bozar zijn gisteravond de winnaars bekendgemaakt van de Plantin Moretusprijsen, de prijzen voor best verzorgde boeken in Vlaanderen. Grote triomfator is Luc Derycke.

De vakjury kreeg 120 ingezonden boeken voor de kiezen en keek nauwelijds naar aspecten als letterkeuze, bindwijze, illustraties en omslag. Uiteindelijk vielen 14 boeken en 11 vormgevers in de prijzen in zeven categorieën.

De Gentse Studio Luc Derycke mocht liefst viermaal met de speciaal ontworpen trofee van van Looveren en Prinzen naar huis, tweemaal in de categorie Literatuur (voor *The Rearrangement* van Adam Lehner en voor *Opzicht. Gedichten* van Bart Janssen) en tweemaal in de categorie kunst- en foto-boeken (voor *Academia Qui es-tu?* en *Observatorium. Johan Tahon*, een boek van Paul Depoont, Wim van Mulders en Peter Verhelst). De jury stak Derycke bijzonder veel pluimen op de hoed voor de kunstnaarmonografie *Observatorium. Johan*

www.plantinmoretusprijsen.be

wel een toegangsticket kopen (om de distributie- en exploitatiekosten van bij voorbeeld de filmkopie, de dubbing en/of ondertiteling te recupereren), maar daar staat dan wel tegenover dat de bioscoopversie dertig minuten extra beelden (20 in plaats van 90 minuten voor televisie, dvd en internet) bevat.

Dat de bioscoopcarrière van *Home* (gelet op de gelijktijdige release via andere media, waarvan sommigen dan nog gratis zijn) in het beste geval een 'break-even'-operatie wordt, bleek geen bezwaar voor Luc Besson en zijn EuropaCorp-studio: "Mijn benadering is die van een bezorgde burger en niet die van een zakenman. Het is nooit onze bedoeling geweest om hiermee winst te maken. Als we straks kunnen zeggen dat 100, 200 of 500 miljoen mensen op Wereldmilieudag naar *Home* hebben gekeken, dan zal dat een sterk signaal betekenen voor hen die de macht hebben. Ik hoop ook dat iedereen die de film ziet, zich zal realiseren dat hij of zij een rol kan spelen. De verzamelde inspanningen, klein of groot, van al die duizenden mensen zal wel degelijk een verschil maken."

Overdonderende internationale interesse voor Wim Delvoye, Jan Fabre en Koen Vanmechelen

Jan Fabre staat in Venetië met een remake van zijn expositie uit Bregenz.

De gotische Torre van Wim Delvoye staat op het terras van de Peggy Guggenheim Collection, pal aan het Canal Grande, de drukt bevaen verkeersader van Venetië.

Belgen maken het mooie weer op de Biennale van Venetië

De belangstelling voor de Belgische kunstenaars die in het randprogramma zitten van de Biennale van Venetië, 's werelds grootste evenement voor hedendaagse kunst, is overweldigend. Voor Wim Delvoye is er interesse van het Guggenheim Museum in New York en Jan Fabre krijgt uitnodigingen om zijn expositie *From the Feet to the Brain* in Sydney en Moskou te brengen.

DOOR ERIC RINCKHOUD

VENETIË ● Op de officiële persconferentie van de Biennale werden woensdag de tentoonstellingen van Wim Delvoye en Jan Fabre nadrukkelijk vermeld. 'Nochtans maken we niet eens deel uit van de officiële selectie. Het gaat om pure privé-initiatieven', zegt galeriehouder Guy Pieters.

"Sindsdien is de internationale belangstelling enorm", voegt een glunderende Pieters eraan toe. "Woensdag zijn er driehonderd journalisten komen kijken, vandaag (*donderdag, ER*) tweehonderd," zegt Jan Fabre, die zijn tentoonstelling twee dagen eerder dan gepland moest openen wegens de immense belangstelling. Vandaag, vrijdag, is de échte officiële opening gepland, maar de voorbije dagen werd Fabre al aanhoudend geïnterviewd door de internationale pers. Het overkwam hem twee jaar geleden ook al eens, maar toen was de locatie, het stadspaleis Palazzo Benzon, moeilijk te vinden. Nu staat hij met een remake van zijn expositie uit Bregenz, in twee immense opslagplaatsen van het Arsenalen Novissimo, het voormalige arsenaal van Venetië, dat meteen aansluit bij de grote officiële Biennalentoonstelling. "Ik heb inmiddels aanbiedingen gekregen om deze expositie naar Sydney en Moskou te brengen," zegt een opgetogen Fabre. "En het Kunsthistorisches Museum van Wenen wil me carte blanche geven voor een tentoonstelling met hun oude meesters. Maar ik laat alles eerst rustig bezinken. De voorbije dagen zijn heftisch geweest, ik wil eerst

weer wat rust." Fabre kreeg gisteren ook te horen dat hij een prestigieuze Spaanse kunstprijs heeft gekregen, die de voorbije jaren werd toegekend aan Richard Serra en Yoko Ono.

Reusachtige stalen kippenring

Ook Wim Delvoye scoort in Venetië. Het mag dan maar om één kunstwerk gaan, het blijft niet onopgemerkt. Zijn gotische Torre, tien meter hoog en negen ton zwaar, is een fjmazige constructie uit corten staal die op het terras van de Peggy Guggenheim Collection verrijst. Dat betekent dat zijn kunstwerk pal aan het Canal Grande staat, de drukt bevaen verkeersader van Venetië. Door deze Venetiaanse toren, is er nu belangstelling van het New Yorkse Guggenheim Museum voor een gedraaide gotische toren ('twisted tower'), die in het beroemde 'slakkenhuis' van architect Frank Lloyd Wright geplaatst zou worden. Maar Delvoye wil verder niets kwijt over de gesprekken. Over twee jaar maakt hij in elk geval een groot project in het Louvre te Parijs - "we zien wel wat dat wordt" - en deze zomer plaatst hij een "sur-realistische, gotische graafmachine van Caterpillar" in Sint-Petersburg. Koen Vanmechelen, ten slotte, is actief op drie fronten. Hij heeft op het eiland van de glasblazers Murano, een "alchemistische

installatie" met onder meer glazen uren met as van kippen. Hij is ook gevraagd om curator te zijn van de grote tentoonstelling 'Glassstress' met zo'n dertig internationale kunstenaars onder wie Louise Bourgeois en Dan Graham. Daar presenteert hijzelf zijn 'Unicorn', een totaalinstantie die glas en

Jan Fabre moet tentoonstelling in Venetië twee dagen eerder dan gepland openen wegens immense belangstelling

een broedmachine voor kippen omvat. Zijn meest in het oog springende realisatie werd gisteren opgericht aan de oever van het eiland Certosa. Het gaat om een reusachtige stalen kippenring met een doormeter van zes meter. Op de buitenkant van de ring staan onder meer inscripties die verwijzen naar zijn bekende Cosmopolitan Chicken Project, het kippenweek- en kruisprogramma waarmee Vanmechelen inmiddels al jaren bezig is. De ring is een echt 'landmark' dat zichtbaar is vanaf de voorbijvarende boottaxi's en blijft minstens voor de duur van de Biennale, tot eind november, staan.

De Iraanse schrijver Kader Abdolah krijgt vandaag een eredoctoraat toegekend van de Rijksuniversiteit van Groningen, waar hij dit jaar gastschrijver is. Met die onderscheiding eert de universiteit "een schrijver die wilens en wetens tussen twee werelden staat, het milde gezicht van de islam wil laten zien en bijdraagt tot het huidige politieke debat over religie in de openbare ruimte".

Het Brusselse kunstencentrum Recyclart heeft Dirk Seghers aangesteld als artistiek coördinator. Seghers, die de nieuwe artistieke koers voor 2010 mee moet helpen uitstippelen, was voordien vijftien jaar aan de slag als muziekprogrammatuur in de hoofdstedelijke Beurschouwburg.

Het Vlaams-Nederlands huis deBuren en het poëzietijdschrift *Het Liegend Konijn* hebben voor de tweede maal de twejaarlijkse Debutprijs 'Het Liegend Konijn' toegekend. De prijs ging deze keer naar de Antwerpse schrijfster Ruth Lasters voor haar bundel *Vouwplanen*. Lasters krijgt een geldprijs van 2.500 euro, de publicatie van één gedicht dat vertaald wordt in de 23 officiële EU-talen evenals de integrale vertalingen van haar werk naar het Frans, Duits en Engels.

Angelina Jolie is door het Amerikaanse businessmagazine *Forbes* uitgeroepen tot de meest invloedrijke beroemdheid ter wereld. Daarmee stoot de Amerikaanse actrice talkshowpresentatrice Oprah Winfrey van de troon. Die is met 275 miljoen dollar per jaar wel altijd de grootverdiener onder de beroemdheden. Opvallend is dat de eerste vier plaatsen allemaal door vrouwen bezet worden, met Madonna op drie en Beyoncé op vier.

Nu Hooverphonic door het vertrek van Geike Arnaert tijdelijk op apegapen ligt, maakt groepsbrein Alex Callier van de gelegenheid gebruik om zijn soloproject Hairglow naar voren te schuiven. De single 'Let It Go' is een voorbode van een in het najaar te verschijnen cd waarop Callier ook als zanger te horen is. Verwacht u aan melancholische en lichtvoetige pop met verwijzingen naar Erasur, Pet Shop Boys en New Order.

Cees Nootboom ontvangt Prijs der Nederlandse Letteren

AMSTERDAM ● De Nederlandse schrijver Cees Nootboom (76) krijgt dit najaar de driejaarlijkse Prijs der Nederlandse Letteren uit handen van koning Albert, goed voor 40.000 euro. "Ik ben een beetje beduusd van dit nieuws", zegt Nootboom, wiens oeuvre de jury 'diepzinnig en filosofisch' noemt.

Nederlandse Taalunie om de drie jaar uitreikt en eerder naar onder meer Hugo Claus, Gerard Reve en Harry Mulisch ging. Het cliché lijkt dan ook definitief ontkracht. De jury van de prijs, voorgezeten door emeritus hoogleraar Nederlandse letterkunde Anne Marie Musschoot, prijst Nootboom om zijn "diepzinnig en filosofisch" oeuvre. Dat zijn ook de kwaliteiten waarom zijn werk in het buitenland zo wordt geroemd. Vooral in het Duitse taalgebied heeft Nootboom veel lezers. "De grote kracht van zijn reisverhalen, maar ook van zijn romans", zijn volgens de jury "een beetje beduusd te zijn van dit nieuws." "Ik ben met terug van een lange reis uit Azië en Australië waar ik vorige week opgetreden heb op het festival van Sydney. Ik heb de hele dag en de halve nacht gevolgen. Het is een schitterend thuiskomen." Het oeuvre van de auteur is

even omvangrijk als verscheiden. Hij publiceert legendarische reisboeken als *De omweg naar Santiago* en klassieke romans als *Rituelen*, maar ook poëzie, krantenartikelen en reportages. Dit jaar krant de schrijver nog de verhalenbundel *'s Nachts komen de vossen uit*, die door de kritiek erg positief werd ontvangen. Aan de Prijs der Nederlandse Letteren hangt een prijskaartje van 40.000 euro, meer dan het dubbele van het bedrag dat eerdere laureaten mochten ontvangen. Met dank aan Jeroen Brouwers, die de prijs in 2007 weigerde. Hij noemde de "aalmoes" en ontkende een forse rel, waarop de Taalunie het geldbedrag van de prijs gevoelig verhoogde. De onderscheiding wordt afwisselend uitgereikt door de Nederlandse koningin en de Belgische koning. Dit keer is het de beurt aan koning Albert.

Margot Vanderstraeten wordt voerpaginacolumniste 'De Morgen'

BRUSSEL ● Schrijfster en freelancejournaliste Margot Vanderstraeten (1967) wordt vanaf vandaag de collega-columniste van Hugo Camps op de voerpagina van *De Morgen*. Vanderstraeten werkt al vele jaren op regelmatig basis mee aan deze krant, waar ze veelzijdige en gloedvolle reportages en portretten publiceert in onder meer *Zeno* en *De Morgen Magazine*. Ze liet zich ook regelmatig opmerken met scherpe en vaak polemisch getinte opiniestukken. Vanderstraeten ontpopte zich de laatste jaren ook als schrijver en diepte-interviewster. Voor haar eerste roman *Alle mensen bijten* (2002) ontving ze de Vlaamse Debutprijs. In 2004 verscheen opvolger *De verrijging*. Veel lof vergaarde ze met haar doorleefde portretinter-

views met oudere Nederlandstalige schrijvers van naam, gebundeld in *Schrijvers gaan niet dood* (2008), met foto's van Stephan Vanfleteren. Onlangs verscheen haar culinaire roman *Mise en place*, over het leven van de succesvolle chef-kok Victor Werner, die achtervolgd wordt door donkere familiege-eenden in onder meer *Zeno* en *De Morgen Uitgelezen* over het boek: "Margot Vanderstraeten is een gepassioneerde foodie en heeft haar research in de wereld van de topgastro-nomie met dezelfde maniakale precisie gedaan." In 2003 won de Limburgse als prominente ook het Groot Dictee der Nederlandse Taal. Vanderstraeten zal wekelijks drie columns schrijven, in beurtrol met Hugo Camps.